

РЕПУБЛИКА СРПСКА

ЈАВНА УСТАНОВА ОСНОВНА ШКОЛА „СВЕТИ САВА“ БРОД

Вука Караџића бб, Босански Брод, тел-фах 053/612 249, тел. 053 610 173, e-mail os104@teol.net

ЕЛАБОРАТ О РОТАЦИЈИ СМЈЕНА

Брод, октобар 2015.године

УВОД:

Да би школа функционисала као васпитно – образовна институција и да би се у што већем степену остварили постављени циљеви и задаци, школа мора дјеловати као цјеловит организациони систем. Важну претпоставку успјешног рада школе чини добро организован и осмишљен рад стручних тијела и органа школе који прате остваривање Наставног плана и програма, остваривање циљева и задатака образовања и васпитања, прате и унапређују резултате рада ученика, наставника и сарадника, брину о унапређивању квалитета васпитно – образовног рада, прате сарадњу школе са друштвеном и локалном средином и рјешавају бројна друга питања ради унапређивања васпитно – образовног рада.

У циљу подизања ефикасности и квалитета васпитно – образовног рада, наша школа студиозно приступа програмирању и планирању укупних активности школе током дана, седмице, мјесеца и године. Савремени облици организације наставе, као и њено унапређивање заснивају се на потреби уважавања једнаких права свих ученика, родитеља и наставника.

Обзиром да је годинама присутна проблематика (не)мијењања смјена, чланови Наставничког вијећа, на сједници одржаној 27.8.2015.године, једногласно су усвојили одлуку о ротацији смјена, чиме желе да створе истинске услове за демократизацију образовања и равноправан положај свих ученика, њихових родитеља и наставника. У том циљу формирана је радна група која ће радити на изради Елабората о оправданости ротацији смјена на полумјесечном или мјесечном нивоу у нашој школи.

Радну групу чине: помоћник директора Далиборка Ријић, педагог Богдана Добрњац, психолог Надежда Јаћимовић, професор разредне наставе Слађана Лазаревић, професор информатике Станислав Видић, представници локалне заједнице Славиша Тодоровић и Никола Ћурко.

ЦИЉ:

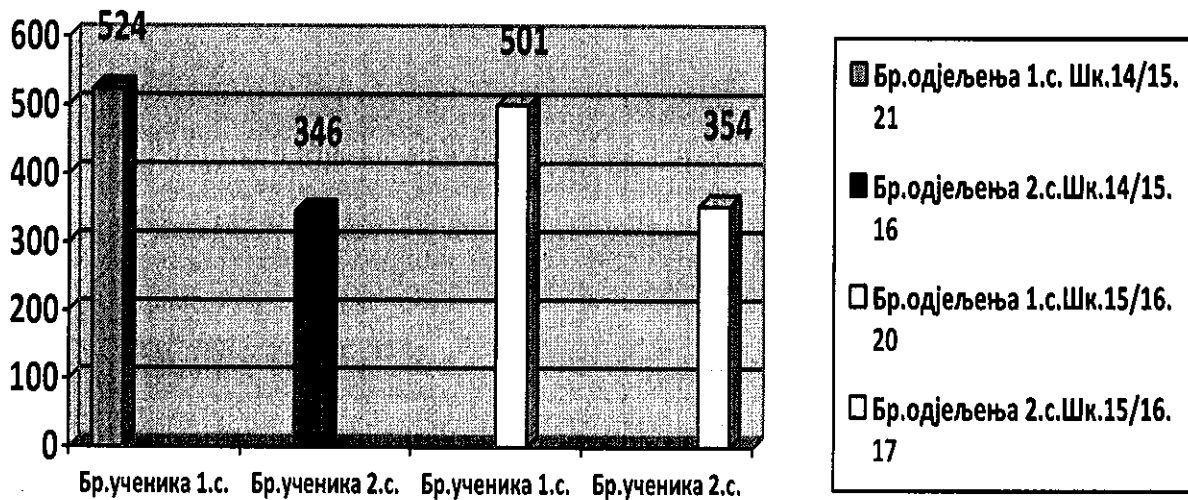
Основни циљ ротације смјена је довођење свих ученика, њихових родитеља и наставника у равноправан положај, те демократизација образовања и унапређивање васпитно-образовног процеса. Похађање наставе неопходно је организовати у најбољем интересу дјецe, и у настојању да успјех ученика што мање зависи од социјалног статуса и друштвене моћи родитеља. У том смислу, ученици би требали **равномјерно да похађају наставу у обје смјене, у једнаким временским интервалима са измјеном смјена на полумјесечном или мјесечном нивоу.**

ПРОБЛЕМАТИКА:

Наставни процес у нашој школи одвија се у двије смјене, јутарња - од 7 часова, и поподневна - од 13 часова. Досадашња пракса је била да се **приликом уписа ученика у школу одређивала смјена у којој су ученици остајали до краја свог деветогодишњег школовања у основној школи.** Дуги низ година, наставници су покушавали промијенити овакав устаљен режим рада, али

безуспјешно. Ученици су такође износили своје ставове кроз одјељењске заједнице, кроз пројекте у оквиру наставе предмета демократија и људска права и кроз Савјет ученика, али безуспјешно. Временом, снимајући стање у сусједним општинама, гдје је ротација смјена усталења, као оправдана педагошка пракса, низ родитеља је изнијело своје незадовољство на састанцима Савјета родитеља, такође безуспјешно.

Упоредни преглед броја ученика по смјенама за школску 2014/15.г. и шк.2015/16.годину

У школској 2014/15. години, у 1.смјени било је 524 ученика распоређена у 21 одјељење, а у 2.смјени, 346 ученика распоређена у 16 одјељења. У просјеку, број ученика по одјељењу у 1.смјени износио је 25, а у 2. смјени 21 ученик по одјељењу. Ове школске године, такође уочљив је велики несразмјер између броја ученика у 1.и 2. смјени. У 1. смјени имамо укупно 501-ог ученика који су распоређени у 20 одјељења, што је у просјеку 25 ученика по одјељењу, а у 2. Смјени, 354 ученика распоређена у 17 одјељења, што у просјеку износи 20 ученика по одјељењу.

Овај несразмјер јасно указује на проблеме у **ОРГАНИЗАЦИЈИ** и примјени прописаних **ПЕДАГОШКО-ПСИХОЛОШКИХ СТАНДАРДА** у наставном процесу:

- Велики број одјељења у 1.смјени онемогућава одржавање кабинетске наставе.
- Проблем представља недостак учионичког простора у 1.смјени, с обзиром да у јутарњој смјени, поред 20 одјељења, у школи ради и 7 група продуженог боравка.
- Висок просјек броја ученика по одјељењима у 1. смјени, отежава одвијање наставног процеса јер наставник не може да посвети довољно пажње сваком ученику,

- Бројност ученика у одјељењима 1.смјене онемогућава реализацију инклузивне наставе, и реализацију Индивидуалног наставног плана и програма за дјецу са сметњама у расту и развоју,
- Ученици 1.смјене нису у могућности похађати часове додатне и допунске наставе,
- Неравноправан однос ученика у 1. и 2. смјени, гдје је већина ученика 2.смјене, ускраћена за могућност активног укључивања у рад различитих клубова који раде на нивоу града,
- Биоритам дјетце није уједначен. Поједини ученици отежано прате наставу у јутарњим сатима због недостатка сна. Недостатак сна доводи до пада концентрације, изазива фрустрације, агресивност, менталне проблеме као и претилост,
- Немогућност формирања одјељења у складу са педагошко – психолошким стандардима, услед необјективних и неаргументованих жеља и захтјева родитеља,
- Отежана израда распореда часова у складу са педагошким стандардима,
- Велики проблем ученицима, али и родитељима чија дјецца похађају наставу у другој смјени, је да немају контролу над дјецом цијелих 9 година школовања, због запослености оба родитеља, те ђаци често долазе у школу уморни од игре јер су препуштена сама себи док су родитељи на послу,
- Већина ученика 2.смјене проводи вријеме са родитељима тек у вечерњим часовима, када раде своје домаће задатке под вјештачким свјетлом и до касно у ноћ, што све указује на неравноправан однос ученика који девет година похађају прву или другу смјену,
- Примјећене су неразвијене радне навике код ученика који похађају другу смјену,
- Професори средње школе, у више наврата, истицали су проблем навикавања на режим рада прве смјене, код ученика који су основну школу завршили похађајући искључиво другу смјену,
- Неравноправан положај наставника и осталих запослених, који већи дио свог радног стажа проведу радећи у 1. или 2. смјени, услед чега долази до учесталије појаве професионалних обољења.

Све су ово необориви аргументи за потребу хитног успостављања измјене школских смјена, јер су Школа и Локална заједница дужне да организују наставни процес који ће бити у најбољем интересу сваког дјетета. Позивамо се и на Закон о основном образовању и васпитању, гдје се у члану 9. истиче следеће: „ Свако дијете има једнако право приступа и једнаке могућности у основном образовању и васпитању без дискриминације по било којем основу. Једнак приступ и једнаке могућности подразумевају обезбјеђивање једнаких услова и прилика за сву дјецу при почетку и наставку основног образовања и васпитања.“